

תכנית עבודה שנתית למחלקת המחקר של המשמר החברתי - 2015

רכז מחלקת המחקר:

רכז מחלקת המחקר פועל כמנהל עבודה, רכז עובדי ומתנדבי מחלקת המחקר וכפעיל בכל רמות העבודה במחלקה. תחת אחריות רכז המחלקה נמצאים גם מיזמים שאינם מבוססי מחקר, כמו ניהול המדד החברתי והקליניקה לחקיקה חברתית במרכז הבינתחומי. בשנה הקרובה המחלקה תמשיך בפעולתה לתמוך באופן מידעי בכל אגפי הפעילות של הארגון. המחלקה לא רק מספקת מידע אמין ומשכיל, אלא גם ממקמת אותו ביחס לדרישה לצדק חברתי ולהשתתפות פוליטית אזרחית, ומכניסה אותו להקשרים פוליטיים. דרך זאת היא מקדמת את שאיפת המשמר החברתי להפוך את עבודת הכנסת והמוסדות הממלכתיים האחרים לשקופה, הוגנת ולמען כלל הציבור בישראל.

המחלקה תעסוק במיזמים האלה בשנה הקרובה - הפעילות תתחיל מיד עם חזרת הכנסת לעבודה מלאה:

- **מרכז מעקב חקיקה:** מאגר המידע הזה יהווה את הבסיס לכל עבודת הליבה של הארגון. הזנת הצעות החוק וההצבעות למערכת תהיה ידנית, תבוצע על-ידי מספר מתנדבים ותרוכז על-ידי מתנדבת שתעמוד בקשר רציף עם רכזי מחלקות המחקר, משקיפים ואתר. תכנית עבודה מפורטת ומשותפת לשלושת רכזי המחלקות תצא בנפרד.
- **חוקים בקנה:** מתנדבי המחלקה יכתבו פירושים לכל הצעות החוק הכלכליות-חברתיות שעלו להצבעה במליאת הכנסת. פירושי הצעות החוק משרתים דרך קבע מספר קהלים: את משקיפי המשמר החברתי בדיוני ועדות הכנסת; את מצביעי המדד החברתי; את הציבור הרחב; ואת כלי התקשורת. מאגר חוקים בקנה גדל בהתאם לפעילות הכנסת והוא שואף להיות מקור מידע נגיש, אמין ורלוונטי. המאגר שהושק בתוך האתר במרס 2014 כולל בתוכו כמעט 200 פירושים להצעות חוק מהכנסת ה-19.
- בכנסת ה-20 חוקים בקנה ימשיך במתכונתו הנוכחית. כל פירושי הצעות החוק יהיו זמינים באתר מתחילת עבודת הכנסת, כשהם מקושרים למידע המשמרי הנוסף על הצעות החוק (סטטוס, עדויות, דיוני ועדות).
- לפירושי הצעות החוק יתווספו עמדות המשמר ונימוקיהן כפי שנקבעו במדד החברתי.
- מחלקת המחקר תהיה ערוכה לענות לבקשות דחופות לפירוש הצעות חוק לפרסומיים מהירים על הצבעות בכנסת (למשל, שיימינג).
- **חוקים בזרקור:** בכל כנס יעקוב המשמר אחר שש הצעות חוק שעברו בקריאה טרומית/ראשונה, חלקן כאלה שהארגון תומך בהן וחלקן שהוא מתנגד להן. מחלקת המחקר תספק חומרים מורחבים להצעות הללו על-פי המודל שבנינו בכנסת הקודמת, ותוסיף באופן שוטף את קורות הצעת החוק בוועדות ובמליאה (תוכן הדיונים בה, מי תמך ומי התנגד, פרסומים בתקשורת וכיו"ב). החוקים במעקב ייבחרו כשלושה שבועות לתוך כנס הקיץ.
- **פרסום עמדות המשמר ונימוקיהן בזמן אמת:** בשנה האחרונה עשינו עבודה טובה בהפניית הציבור לעמדות המשמר לפיהן דורגו הח"כים. במדד החברתי לכנסת ה-19 פרסמנו באתר את רשימת כל הצעות החוק עם עמדות המשמר ונימוקיהן.
- החל מהכנסת ה-20 העמדות יפורסמו באתר ללא קשר לפרסום המדד בסוף כל כנס, תוך ימים עד שבועות לאחר שעלו להצבעה במליאת הכנסת.
- העמדות והנימוקים יצורפו לדפי הפירושים של הצעות החוק באתר.
- **חומרי רקע לדיוני ועדות הכנסת:** חומרי הרקע לדיונים נכתבים מדי שבוע ע"י צוות מיוחד. בשנה האחרונה היה פוסט חומרי הרקע אחד הפוסטים המובילים באתר בכל שבוע, והוא מספק קריאת כיוון לנושאים העומדים בפתחה של הכנסת באותו שבוע.
- סדר העבודה מיום רביעי עד ראשון ישמר כשהיה. הפוסט יעלה לאתר בראשון אחר הצהריים ולפייסבוק בראשון בערב.
- **המדד החברתי:** בשנה האחרונה המדד קיבע את מעמדו כתו התקן הציבורי לחברי הכנסת, ולקראת סוף כל כנס אנו מקבלים פניות מנציגי ח"כים, מפלגות וכלי תקשורת לגבי הציונים הצפויים. חשוב להמשיך לשים דגש על הוצאה מהודקת ומקיפה של המדד בסוף כל כנס. מרבית העבודה על המדד החברתי נעשית לאורך כנס העבודה של הכנסת ולא בסופם. התוצר העיקרי בעבודה במשך הכנס הם עמדות המשמר ונימוקיהן שייצאו באופן קבוע לאורך הכנס. על מנת לאפשר גמישות בעבודה עליהם ובמעקב בזמן אמת, יחולו שינויים בעבודה על המדד.
- אופן ההצבעה על המדד החברתי ישתנה על מנת לאפשר הכרעה מהירה וגמישה. כל הצעת חוק תופיע בטופס נפרד ותהיה פתוחה להצבעה עד שהיו עליה 20 מצביעים.
- בתחילת כל כנס יתקיים מפגש הדרכה על ההצבעה במדד. כמו כן, מצביעי המדד החברתי מוזמנים לקבוצת פייסבוק ייעודית בה הם יכולים לנהל דיונים רלוונטיים. בכל שבוע יישלחו שני מיילים עם

- הצעות החוק שעוד מתקיימת עליהן הצבעה.
- לאחר סגירת ההצבעה על כל הצעת חוק יכתב לה נימוק והעמדה תפורסם.
- לקראת סוף כל כנס יתקיים מפגש של מצביעי המדד החברתי לקביעת עמדה על הצעות חוק שלא הושגה לגביהן הכרעה בטופס המקוון.
- מעקב הוועדות: המחלקה תרכז את כל החומרים שיגיעו מטופסי מעקב הוועדות ומההשלמות שלהם, תסדר את המידע ותזין אותו למערכת מעקב החקיקה. במהלך הכנס נמפה (יחד עם רכז המשקיפים) את המידע המתקבל ונבנה את אופן ותוכן פרסום ואת התוצרים של מעקב הוועדות.
- כיסוי נושאים: מתנדבים ממחלקת המחקר יכתבו ויעדכנו דרך קבע סיכום מילולי מהותי על כל הפעילות הפרלמנטרית בנושאים מרכזיים (למשל: דיוור, בריאות, חינוך, עוני, שקיפות). הסיכום יכלול הצעות חוק בנושא, דיוני ועדות (בהצ"ח וגם לא), מפגשי שדולות, פרסומים בתקשורת, התייחסויות משמעותיות של ח"כים לנושא וכל דבר אחר שקשור. הסיכומים ישמשו בראש ובראשונה את הארגון בעבודתו, במתן דגשים ובשליפת חומרים מהירה. מעט לאחר תחילת העבודה נבדוק כיצד נגיש את המידע לציבור באתר המשמר בצמוד לתגיות נושאים שבשימוש באתר.
- הקליניקה לחקיקה חברתית ושת"פים אקדמיים נוספים: מזה כשנה וחצי אנחנו שותפים להובלת קליניקה משפטית לחקיקה חברתית במרכז הבינתחומי. כל הסטודנטים בקליניקה ביקרו בכנסת ופעלו במגוון דרכים לפני פיזור הכנסת הקודמת ואחריה. לאחרונה החלנו לבדוק אם יש אפשרות לשתף פעולה עם מוסדות אקדמיים נוספים, בעיקר בתי ספר לממשל ומדעי המדינה. עד יוני 2015 נדע אם יש אפשרות לשת"פים נוספים.
- חיזוק הקשר עם צוות המומחים והעמקת שיתוף הפעולה החברים בו.

סד"כ מחלקת המחקר:

- לאורך הכנסת ה-19 מחלקת המחקר מנתה בסך הכל כחמישים מתנדבים, ובכל עת כעשרים וחמישה. אחוז המשתתפים הקבועים בעבודה (כלומר, פעילים לפחות פעם בשלושה שבועות) עמד על כ-25%. כמעט כל חברי המחלקה לקחו חלק בעבודה לפחות פעם אחת בכל כנס. חמישה מתנדבים פעלו כחלק מצוות חומרי הרקע שדרש עבודה מיוחדת מדי שבוע.
- כ-40 מתנדבים התגייסו למחלקה לקראת תחילת עבודת הכנסת ה-20. אחוז המשתתפים הקבועים בעבודה יעלה לכ-50%. במחלקה יהיו כמה צוותים. כעשרים וחמישה מתנדבים יהיו חברי באחד הצוותים, וכולם יעסקו בכתיבת פירושים.
- ניהול מאגר חקיקה - מתנדב יחיד שינהל את מטלות כתיבת הפירושים ויעקוב אחר קצב הכנת הפירושים ואיכותם. יתחיל לפעול לאחר כנס הקיץ התשע"ה.
- חומרי רקע - הצוות יורכב ממתנדב אחד שהוא רכז עבודה, מתנדב אחד או שניים שיעדכן פירושי הצעות חוק לפי שינוי נוסחים ושלושה מתנדבים שיכתבו את חומרי הרקע.
- חוקים בזרקור - שישה צוותים קטנים (2-3 מתנדבים) שינהלו ע"י מתנדבת יספקו את החומרים המורחבים והמעקב בזמן אמת לחוקים בזרקור.
- כיסוי נושאים - חמישה מתנדבים, כל אחד עוקב ומעדכן את התחום עליו הוא אמון.

קהלי יעד:

- כל תוצרי מחלקת המחקר יהיו נגישים מתוך עיקרון לציבור הרחב, וזהו הלקוח העיקרי של כל החומרים, כמו גם עבודת הארגון. התוצרים נעשים לעתים מזומנות על-פי צורך – למשל, כתיבת חומרי רקע למשקיפים לדיון מסוים בו ישתתפו. לקוחות ספציפיים של תוצרי מחלקת המחקר (לא בסדר חשיבות):
- משקיפים
- מצביעי המדד החברתי
- מחלקת דוברות, אתר ורשתות חברתיות
- שאר חלקי המשמר החברתי

מחלקת המחקר עורכת מפגש בתחילת כל כנס. רכז המחלקה נמצא בקשר שוטף עם כל חברי המחלקה במייל ובקבוצת הפייסבוק בו מחולקת עבודת המחלקה.

חבר הוועד המנהל המלווה את עבודת מחלקת המחקר הוא יפתח בריל. עבודת הליווי תתבסס על פגישות התייעצות שלו עם רכז המחלקה, בהן יעדכן הרכז על הנעשה בפעולות המחלקה השונות.